

**Publieksenquête over
veiligheid en criminali-
teit in de Akkerhof in
Spijkenisse**

Amsterdam, juni 1992
Van Dijk, Van Soomeren en Partners B.V.
Henriëtte van den Heuvel
Bram van Dijk

Inhoud

	pag
1 Inleiding	1
2 Kenmerken van de onderzoeksgroep	2
3 Beoordeling van de Akkerhof: aantrekkelijkheid en veiligheid	3
4 Ervaringen met en angst voor criminaliteit	6
5 Preventiemaatregelen	8
6 Conclusies	10

1 Inleiding

In deze rapportage wordt verslag gedaan van een enquête die 1 mei 1992 is gehouden onder bezoekers van het winkelcentrum de Akkerhof in Spijkenisse. In totaal 213 mensen hebben meegewerkt aan het onderzoek. In dit verslag wordt voornamelijk ingegaan op vragen rond de veiligheid van de Akkerhof.

Na een korte beschrijving van de onderzochte groep in paragraaf 2 wordt in de daaropvolgende paragrafen ingegaan op de ervaren veiligheid van de Akkerhof en mogelijke maatregelen om deze veiligheid te vergroten.

In paragraaf 3 wordt aandacht besteed aan de gevoelens van (on)veiligheid overdag en 's avonds. Er is onderzocht waardoor mensen zich onveilig voelen, en op welke plaatsen in en rond de Akkerhof dit voornamelijk het geval is. In aansluiting hierop wordt de mensen ook gevraagd wat zij zelf aan voorzorgsmaatregelen nemen om criminaliteit tegen te gaan.

In de vierde paragraaf wordt een overzicht gegeven van zowel de misdrijven waar mensen bang zijn het slachtoffer van te worden, als van de misdrijven waarvan men het afgelopen jaar feitelijk het slachtoffer is geworden.

In de hieropvolgende paragraaf staat de preventie van criminaliteit in de Akkerhof centraal. Er wordt beschreven welke problemen in het kader van het voorbeeldproject volgens het publiek aangepakt zouden moeten worden en welke algemene maatregelen men noodzakelijk acht om criminaliteit tegen te gaan.

Tenslotte worden in de zesde paragraaf de conclusies van het onderzoek gepresenteerd.

2 Kenmerken van de onderzoeksgroep

Leeftijd, geslacht en beroep

Iets meer dan de helft van de mensen die aan het onderzoek hebben meegewerkt waren vrouwen. Er zijn 120 vrouwen geïnterviewd en 93 mannen. De leeftijden van de mensen lopen zeer uiteen, van jongeren tussen de 15 en de 24 tot mensen boven de 75. Het feit dat alle leeftijdsgroepen ruim zijn vertegenwoordigd, betekent dat de resultaten uit dit onderzoek een redelijk goed beeld geven van wat de bevolking van Spijkenisse vindt van de veiligheid van de Akkerhof. Mochten bij sommige vragen de meningen zeer uiteenlopen (tussen mannen en vrouwen, of tussen jongeren en ouderen), dan zullen deze verschillen bij de bespreking van de resultaten worden genoemd.

Van de 213 respondenten heeft ruim de helft een baan, is ongeveer een kwart werkzaam in het huishouden en is 15% gepensioneerd of in de VUT. De overigen bestonden uit één werkloze en een aantal scholieren.

Woonplaats respondenten

Alle mensen die aan het onderzoek hebben meegewerkt komen uit de buurt van Spijkenisse of uit Spijkenisse zelf.

Frequentie en doel van bezoek aan de Akkerhof

De meeste mensen komen één of meerdere keren per week in de Akkerhof om te winkelen of boodschappen te doen (96%), waarvan bijna de helft dagelijks. Slechts 4% van de ondervraagden komt minder dan één keer per week in de Akkerhof. Het grootste gedeelte van de respondenten komt alleen overdag in de Akkerhof (79%). De overige 21% komt er behalve overdag ook wel eens 's avonds. Vrijwel alle mensen die zijn geïnterviewd (92%) waren op dat moment aan het boodschappen doen of aan het winkelen.

Wijze van transport

Ruim een kwart van de respondenten komt meestal te voet, ruim een kwart komt op de (brom) fiets en ongeveer 20% komt meestal met motor of auto. Negen procent van de bezoekers maakt meestal gebruik van het openbaar vervoer. Tenslotte zegt 20% dat het nogal wisselt hoe ze naar de Akkerhof toegaan.

3 Beoordeling van de Akkerhof: aantrekkelijkheid en veiligheid

Aantrekkelijkheid

De meeste geïnterviewden vinden de Akkerhof een aantrekkelijk of zelfs zeer aantrekkelijk winkelgebied (zie tabel 1).

Tabel 1: Aantrekkelijkheid van de Akkerhof

	n = 210	%
Zeer aantrekkelijk	92	44
Aantrekkelijk	105	50
Onaantrekkelijk	11	5
Zeer onaantrekkelijk	2	1

Ook zijn de meeste mensen zeer positief over hoe schoon het over het algemeen in de Akkerhof is. Ruim 75% vindt de Akkerhof schoon of zeer schoon, 18% vindt het er vuil, en 6% is van mening dat het zeer vuil is.

Gevoelens van (on)veiligheid overdag

De meeste mensen voelen zich overdag veilig in de Akkerhof (90%). De overige 10% (twintig mensen) geeft aan zich wel eens onveilig te voelen. Kijkend naar de wijze waarop mensen naar de Akkerhof toegaan dan valt op dat vooral een groot deel van de mensen die per openbaar vervoer gaan zich onveilig voelen. In totaal voelden twaalf vrouwen en acht mannen zich overdag wel eens onveilig, hetgeen in beide gevallen neerkomt op ongeveer 10% van het totaal aantal mannen en vrouwen.

Deze groep van twintig mensen is gevraagd hoe vaak zij zich onveilig voelen, op welke plekken dit is en wat de redenen hiervoor zijn. Bijna de helft van deze groep van twintig geeft aan dat ze zich meerdere keren per week onveilig voelen in de Akkerhof. De plaatsen die door hen het vaakst worden genoemd zijn het centrum, het metrostation en de akkers, waarbij met name de laatste twee plaatsen voor- namelijk door vrouwen worden genoemd.

Vrouwen noemen veel meer redenen waardoor zij zich onveilig voelen dan mannen. De acht mannen komen in totaal met zeven redenen, terwijl de twaalf vrouwen in totaal twintig redenen noemen. De meest genoemde reden die door zowel vrouwen als mannen wordt genoemd is de aanwezigheid van rondhangende jongeren. Vrouwen noemen ook de aanwezigheid van drugsverslaafden als reden. Hiernaast geven zowel mannen als vrouwen aan zich onveilig te voelen op stille/-geïsoleerde plaatsen, en noemen vrouwen tenslotte ook plaatsen die donker/slecht verlicht zijn.

Op de vraag of de gevoelens van onveiligheid te maken hebben met incidenten en/of verhalen die de ronde doen geeft de meerderheid van deze twintig mensen aan dat deze gevoelens te maken hebben met incidenten. Bij sommigen blijkt het gevoel enkel op verhalen gebaseerd te zijn.

De volgende drie vragen zijn weer voorgelegd aan alle respondenten, ook aan hen die zich overdag nooit onveilig voelen.

Ten eerste is gevraagd of ze wel eens last hebben van bepaalde (groepen) mensen. Driekwart zegt dat ze overdag geen overlast ondervinden van speciale mensen of groepen mensen. Een kwart echter heeft dit wel. Hierbij wordt met name gedacht aan rondhangende jongeren en aan drugsverslaafden.

Ten tweede werd hen gevraagd of zij vandalisme in de Akkerhof als probleem zien. Een kwart van de respondenten vindt dit een groot probleem. Het merendeel van de mensen vindt het echter niet of nauwelijks een probleem, of slechts een beperkt probleem (68%). De overige respondenten hebben hier geen mening over. De derde vraag was of er bepaalde plekken of straten in de buurt van de Akkerhof zijn waar ze overdag liever niet komen. De meeste mensen (82%) geven aan dat er geen plaatsen zijn waar ze overdag liever niet naar toegaan. Op een paar mensen na die hier geen antwoord op kunnen geven, wordt door de overigen gesteld dat er wel een paar onveilige plaatsen aan te wijzen zijn. Het zijn vooral vrouwen die plaatsen noemen waar zij overdag liever niet naar toegaan (28% van de vrouwen, in vergelijking met 8% van de mannen). De meest genoemde plaatsen die zij noemen zijn het metrostation en de parken.

Gevoelens van (on)veiligheid 's avonds en 's nachts

De volgende vragen zijn alleen voorgelegd aan die geïnterviewden die ook wel eens 's avonds in de Akkerhof komt, in totaal 54. De antwoorden op de volgende vragen hebben alle betrekking op de situatie in de Akkerhof na 19.00 's avonds.

De algemene beoordeling van de veiligheid is minder gunstig dan overdag. Ruim eenderde echter voelt zich 's avonds wel eens onveilig. Het blijkt dat alleen van de groep mensen die met de auto naar de Akkerhof gaan de meesten zich niet onveilig voelen. De mensen die op een andere manier 's avonds naar de Akkerhof gaan voelen zich in meerderheid wel onveilig.

Meer dan de helft van de 27 vrouwen die 's avonds wel eens in de Akkerhof komt voelt zich daar wel eens onveilig (vijftien vrouwen, of 56%), terwijl slechts vier van de 27 mannen zich wel eens onveilig voelen (15%). Deze groep van negentien vrouwen en mannen die zich wel eens onveilig voelen, zijn nog een aantal vragen voorgelegd.

Ongeveer de helft van deze groep van negentien zegt zich meerdere keren per week onveilig te voelen, de andere helft zegt dat dit minder vaak voorkomt. De meest genoemde onveilige plaatsen zijn, net als overdag, het metrostation en de akkers. Het metrostation wordt enkel door vrouwen als onveilige plaats aange-merkt.

Ook de redenen stemmen overeen met de situatie overdag. Voornamelijk de rondhangende jongeren worden als bedreigend gezien, zowel door mannen als door vrouwen. Veel vrouwen noemen hiernaast ook stille/geïsoleerde plekken.

Het gevoel van onveiligheid heeft voor iets meer dan de helft van de mensen te maken met incidenten, verhalen of een combinatie van beiden. De overigen geven aan dat hun gevoel van onveiligheid niet door incidenten of verhalen wordt veroorzaakt.

De volgende vraag is wederom voorgelegd aan **alle** respondenten die wel eens 's avonds in de Akkerhof komen. Een derde van de mensen geeft aan dat er bepaalde plekken of straten zijn waar ze 's avonds of 's nachts liever niet alleen komen. Ook hier geldt dat met name vrouwen zeggen dat ze een aantal plaatsen liever mijden als ze alleen zijn (67%). Bij mannen is dit slechts 12%.

De meest genoemde plaatsen zijn het centrum, en voornamelijk door vrouwen wordt hiernaast het metrostation genoemd. Een overgrote meerderheid (81 %) zegt 's avonds, net zoals overdag, geen last te hebben van bepaalde mensen of bepaalde groepen mensen.

Zelf genomen voorzorgsmaatregelen, overdag en 's avonds

Alle respondenten is gevraagd of zij zelf voorzorgsmaatregelen nemen wanneer zij naar de Akkerhof gaan. Het merendeel van de mensen neemt over het algemeen één of meerdere voorzorgsmaatregelen. Er blijkt echter zowel een leeftijdsverschil als een verschil tussen mannen en vrouwen te bestaan. Door mannen worden vaker geen maatregelen getroffen dan door vrouwen: 33 % van de mannen neemt geen voorzorgsmaatregel. Bij de vrouwen is dit slechts 18 %.

De meestgenoemde maatregelen zijn het goed wegstoppen van de portemonnaie (64 % van de mensen), het niet te veel geld of cheques meenemen (41 %) en het zorgen dat de tas niet kan worden weggetrokken (18 %). In overeenstemming met het verschil dat hiervoor is genoemd blijken veel meer vrouwen dan mannen deze maatregelen te nemen. Zo stopt bijvoorbeeld 75 % van de vrouwen de portemonnaie goed weg, tegen 49 % van de mannen.

Een deel van de vrouwen (14 %) zegt om redenen van veiligheid 's avonds niet alleen naar de Akkerhof te gaan. Enkele oudere dames en heren komen ook overdag liever niet alleen in de Akkerhof. Tenslotte geven een paar mensen aan dat ze niet per auto of fiets naar de Akkerhof komen.

4 Ervaringen met en angst voor criminaliteit

Gevreesde misdrijven

Iets meer dan de helft van de geïnterviewde mensen zegt wel eens na te denken over de mogelijkheid dat ze zelf het slachtoffer zouden kunnen worden van criminaliteit in de Akkerhof. Deze 112 mensen die daar wel eens over nadenken hebben één of meerdere misdrijven genoemd waar zij wel eens over hebben gedacht (Zie tabel 2).

Tabel 2: Gevreesde misdrijven*

	n = 112	%
Zakkenrollen/diefstal portemonnaie	49	44
Beroving	58	52
Fietsdiefstal	11	10
Diefstal/inbraak uit/vanaf auto	6	5
Handtastelijkheden/aanranding/verkrachting	13	12
Agressie/lastig gevallen worden/bedreigingen	31	28
Overigen	9	7

* = Omdat sommige mensen meer dan één misdrijf noemen overschrijdt het totaal aantal genoemde misdrijven het aantal respondenten en tellen de genoemde percentages op tot meer dan 100%.

De meestgenoemde misdrijven waar men denkt het slachtoffer van te kunnen worden zijn zakkenrollen, diefstal van de portemonnaie en berovingen. Berovingen worden vaker door vrouwen dan door mannen genoemd.

Handtastelijkheden/aanranding/verkrachting wordt vrijwel alleen door vrouwen gevreesd. Ook agressie wordt relatief vaak genoemd, met name door mannen.

Ervaringen met misdrijven

In de onderstaande tabel staat aangegeven of mensen de afgelopen twaalf maanden in de Akkerhof, of de directe omgeving van de Akkerhof, wel eens het slachtoffer zijn geweest van een misdrijf. De genoemde misdrijven zijn (brom)fietsdiefstal, auto-inbraak, zakkenrollerij, beroving en tenslotte lastigvallen of bedreigingen. In tabel 3 is hierbij ook aangegeven of mensen aangifte hebben gedaan van het misdrijf.

Tabel 3: Ervaringen met criminaliteit in de Akkerhof in de afgelopen twaalf maanden (n = 210)

	Nee	%	Ja	%	Als ja, aangifte	Als ja, geen aangifte
Fietsdiefstal	184	88	26	12	23	3
Auto-inbraak	189	90	21	10	19	2
Zakkenrollerij	208	99	2	1	-	2
Beroving	204	97	6	3	6	-
Lastig gevallen/bedreigd	197	94	13	6	onbekend	onbekend

Met name fietsdiefstal en auto-inbraak komen regelmatig voor. Er blijken nauwelijks verschillen te bestaan tussen de ervaringen van mannen en vrouwen. Over het algemeen doen de slachtoffers aangifte bij de politie.

5 Preventiemaatregelen

Het voorbeeldproject

De bezoekers van de Akkerhof is allereerst gevraagd of zij bekend zijn met het project dat binnenkort van start gaat om de veiligheid en aantrekkelijkheid van de Akkerhof te vergroten. Een meerderheid van de geïnterviewden (84 %) zegt hiervan niet op de hoogte te zijn.

Welke problemen moeten worden aangepakt?

Over een aantal mogelijke problemen is gevraagd of men het zinvol vindt als hieraan iets te doen in het kader van het voorbeeldproject. Er is per probleem nagegaan hoe belangrijk men het vindt om het aan te pakken. In tabel 4 staat aangegeven hoeveel mensen de problemen belangrijk of zeer belangrijk vinden, en hoeveel mensen het onbelangrijk of een beetje belangrijk vinden.

Tabel 4: Het belang van de aanpak van verschillende misdrijven (n = 210)

	(Zeer) belangrijk	%	Beetje belangrijk of onbelangrijk	%	Weet niet	%
Diefstal uit auto's	183	87	21	70	6	3
Fietsdiefstal	191	91	14	7	5	2
Zakkenrollerij	188	89	18	9	4	2
Graffiti/vandalisme	182	86	28	14	■	■
Winkeldiefstal	173	82	35	17	2	1
Rondhangende jongeren	110	52	97	46	3	1
Durgsverslaafden	149	71	45	21	16	8
Vervuiling	172	82	34	16	4	2

Meer dan 80% van de mensen is van mening dat vrijwel elk van de genoemde misdrijven belangrijk genoeg is om aan te pakken. Alleen het aanpakken van de rondhangende jongeren (52%) en drugsverslaafden (71%) wordt door een geringer aantal mensen als een probleem gezien waaraan in het kader van het project iets moet worden gedaan.

Noodzakelijke maatregelen

De bezoekers van de Akkerhof is tevens gevraagd welke algemene maatregelen zij noodzakelijk achten. Uit het overzicht in tabel 5 blijkt dat het regelmatig surveilleren door de politie het meest noodzakelijk wordt gevonden (90%). Rond driekwart van de mensen is van mening dat er meer verlichting moet komen op donkere plaatsen, dat er meer toezicht gehouden zou moeten worden op parkeerplaatsen en tenslotte dat er meer zou moeten worden gedaan aan de opvang van drugsverslaafden. Met uitzondering van de vervanging van de gesloten rolluiken door

doorzichtige rolluiken worden alle maatregelen door een zeer groot deel van de mensen noodzakelijk gevonden.

Tabel 5: Noodzaak van een reeks preventiemaatregelen (n = 210)

	(Zeer) nood- zakelijk	%	Niet/een beetje noodzakelijk	%
Regelmatig surveilleren door politie	189	90	21	10
Toezicht particulier beveiligingsbedrijf	133	63	77	37
Toezicht stadswachten	100	48	110	52
Verbeteren stallingsmogelijkheden fietsen	119	57	91	43
Verbeteren verlichting op donkere plaatsen	164	78	46	22
Meer toezicht op parkeerplaats(en)	151	72	59	28
Camerabewaking op onveilige plekken	143	68	67	32
Opvang drugsverslaafden	151	72	59	28
Vervanging gesloten door doorzichtige rolluiken	85	40	125	60
Verbeteren onderhoud/reiniging	148	71	62	29

Op de vraag of mensen zelf nog andere maatregelen konden verzinnen ter bestrijding van de criminaliteit zijn de volgende ideeën naar voren gekomen: meer activiteiten voor de jeugd, alternatieve straffen en het opruimen van de hondepoep.

6 Conclusies

Op basis van de achtergrondgegevens van de 213 mensen die aan het onderzoek hebben meegewerkt, kunnen wij stellen dat de resultaten van het onderzoek een redelijk beeld zullen geven van wat de mening van de bevolking van Spijkenisse is over de Akkerhof.

De meerderheid van het publiek is zeer positief over de Akkerhof. De meeste mensen noemen het een aantrekkelijk en schoon winkelgebied. Bovendien voelen de meeste mensen zich er overdag niet onveilig.

Dit neemt niet weg dat een deel van de respondenten (10%) zich wel regelmatig onveilig voelt, met name in het centrum, het metrostation en de akkers. Deze laatste twee plaatsen worden voornamelijk door vrouwen genoemd. Terwijl een even groot deel van de mannen als van de vrouwen zich wel eens onveilig voelt, blijken vrouwen behalve meer plaatsen ook meer redenen te noemen waardoor zij zich onveilig voelen. De belangrijkste redenen van onveiligheid zijn de aanwezigheid van rondhangende jongeren of drugsverslaafden. Maar ook enkele kenmerken van het winkelgebied zelf leiden tot onveiligheidsgevoelens, met name stille en slecht verlichte plekken worden als bedreigend ervaren. Ook de wijze van transport blijkt van invloed: vooral diegenen die met het openbaar vervoer naar de Akkerhof gaan voelen zich onveilig.

's Avonds en 's nachts voelen relatief meer mensen zich onveilig (35%). In tegenstelling tot overdag blijkt er 's avonds wel een verschil te zijn in het percentage mannen en vrouwen dat zich onveilig voelt. Meer dan de helft van de vrouwen voelt zich 's avonds onveilig, terwijl het percentage mannen die zich onveilig voelt 15% bedraagt.

Globaal noemen deze mensen dezelfde redenen en plaatsen die met betrekking tot de situatie overdag zijn genoemd.

De meeste mensen nemen zelf over het algemeen enige voorzorgsmaatregelen om criminaliteit tegen te gaan. De meest genoemde maatregelen zijn het wegstoppen van de portemonnaie, het niet te veel geld of cheques meenemen en het goed vasthouden van de tas. Over het algemeen blijken jongeren en mannen minder vaak voorzorgsmaatregelen te nemen dan ouderen en vrouwen.

Dat de meeste mensen zich niet onveilig voelen in de Akkerhof blijkt ook niet te betekenen dat zij nooit nadenken over de mogelijke risico's het slachtoffer te worden van een misdrijf. Met name zakkenrollen, diefstal van de portemonnaie en berovingen zijn misdrijven waar men wel eens over nadent. Vrouwen noemen hiernaast ook relatief vaak handtastelijkheden, aanranding of verkrachting. In werkelijkheid blijken deze misdrijven echter relatief weinig voor te komen. Op de vraag naar ervaringen met criminaliteit in de afgelopen twaalf maanden blijken mensen vooral het slachtoffer te worden van fietsdiefstal en auto-inbraak.

Het binnenkort te starten voorbeeldproject om de veiligheid en aantrekkelijkheid van de Akkerhof te vergroten blijkt onder het publiek nog nauwelijks bekend te zijn. Er zijn vele problemen die naar de mening van de respondenten projectmatig aangepakt zouden moeten worden. Vrijwel iedereen is het erover eens dat er iets gedaan moet worden aan fietsdiefstal, diefstal uit auto's, zakkenrollerij, vandalisme, graffiti, winkeldiefstal en vervuiling. Een kleine meerderheid van de mensen vindt tevens dat er iets gedaan zou moeten worden aan de rondhangende

jongeren, en een ruimere meerderheid is van mening dat de drugsverslaafden-problematiek aangepakt zouden moeten worden.

Een overgrote meerderheid vindt het noodzakelijk dat er algemene maatregelen worden genomen om deze problemen aan te pakken. Met name van de politie en de gemeente wordt veel verwacht. De politie zou volgens 90% van de mensen regelmatig moeten surveilleren in de Akkerhof. Verder zou iets gedaan moeten worden aan de verbetering van de verlichting op donkere plaatsen, de opvang van drugsverslaafden en de parkeerplaatsen zouden beter in de gaten gehouden moeten worden. Op grond hiervan kan geconcludeerd worden dat de gemeente mag verwachten dat het publiek haar preventiebeleid zal ondersteunen.